

bevist om, at de begge med Ærbødighed ville bise sig for, hvad de tro, stammer fra Aand. Jeg har ikke Mistillid til de Herrer, naar de skulle være med til at træffe Afgjørelse i Sager, som de forstaa sig paa. Jeg har ikke engang Mistillid til dem, naar de skulle træffe Afgjørelse i Sager, som de ikke forstaa sig paa, forudsat at de ikke bilde sig ind, at de forstaa sig paa dem, thi da ville de søge hen til rette Sagkyndige og lade sig belære af dem. Men anderledes stiller det sig, naar de staa overfor Sager, som de ikke forstaa sig paa, men dog bilde sig ind, at de forstaa sig paa, og skulle træffe en Afgjørelse med Hensyn til disse Sager. Der er udtalt mange Særmeninger — jeg vil ikke sige sære Meninger, endstjøndt dette Udtryk nok kunde bruges — med Hensyn til Universitetsforholdenes Ordning. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) vilde have et Universitet henlagt til Odder (Stemmer: Nei!). Ja, han nævnte ikke Odder, men i sin nærmere Motivering omtalte han, at Kjøbenhavn var en saadan stor og glimrende By, hvor den jydsk Ungdom vilde være udsat for saamange Fristelser, som de ikke vilde have Kraft til at staa imod. Jeg troede da, det var hans Mening, at Universitetet skulde henlægges til en stille, fredelig By, langt fra alle saadanne Fristelser og Lillokteller, som findes i Hovedstaden, og jeg kunde da ikke tænke mig nogen bedre By end Odder. (Th. Nielsen: Herning!). Ja, men Herning ligger saa langt fra det ærede Medlems Valgkreds, at det vistnok ikke var denne By, han tænkte paa. Der var nu en Latune i det ærede Medlems Udtalelser. Thi er det sandt, at Ungdommen fra Landet ikke kan komme ind til denne store By uden at bukke under for Fristelsen, burde der ogsaa gøres Noget for den Ungdom, der kommer fra Verne, altsaa ogsaa oprettes et Universitet udenfor Kjøbenhavn for den. Saaledes blev der 3 Universiteter, et i Kjøbenhavn for den studerende Ungdom her, et andet udenfor Kjøbenhavn paa Sjælland eller Solland for Ungdommen fra Verne og et tredje for Exempel i Odder for den jydsk Ungdom. Det ærede Medlem for Horsens (Bajer) gik tilbids ind paa denne Tanke, og han udtalte, at han vist meget let kunde blive enig med det ærede Medlem for Odder om, hvor det jydsk Universitet skulde lægges, eftersom deres Valgkreds laa saa nær ved hinanden, saa der kommer rimeligvis et Forslag om, at Universitetet skal lægges i en stille Landsby imellem Odder og Horsens. Det ærede Medlem for Horsens udtalte sig i Begyndelsen saaledes, at jeg var stjeleglad ved at høre ham. Jeg pleier ikke at afbryde Lærerne ved at give enten Mishags- eller Bisidsyttringer tilkjende. Derfor raabte jeg ikke „Hør“ til det ærede Medlems Udtalelser. Han vilde nemlig bevilge ikke mindre end 5 Millioner til Universitetet. Men min Glæde svandt igjen betydelig hen, da jeg hørte

de Betingelser, han knyttede til denne Bevilling. Han vilde nemlig ikke alene have en hel ny Universitetsfundats, men det skulde tillige være en, han selv udarbejdede, og jeg tror rigtignok, at, skulle vi vente paa at faae disse 5 Millioner, indtil det ærede Medlems Universitetsfundats bliver godkjendt, ville Slægter være fødte og Slægter være døde, inden det sker. Hans Universitetsfundats skulde blandt andet indeholde dette, at Theologien skulde udfondres fra Universitetet; Theologien, sagde han, er ikke nogen Videnskab. Han ansæte nu imidlertid ikke noget Bevis derfor, medmindre det skal kaldes et Bevis, at han hentydede til, at en genial Universitetslærer havde udtalt denne Tanke. Det anser jeg nu ikke for noget Bevis; geniale Mænd kunne ofte komme med Paradoxer, det ærede Medlem for Horsens er ikke altid fri for at komme med Paradoxer. Han fik senere Understøttelse af det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen); men jeg skal ikke komme tilbage til dette ærede Medlem, da han jo idag har erklæret, at det, han sagde igaar, var uheldig udtrykt; han mente noget Andet. Jeg kan nu ikke forstaa, at Theologien ikke skulde være nogen Videnskab. Man har begrundet det ved at sige, at en Videnskab skal være forudsætningsløs, men Theologien hviler paa Forudsætninger. Det tror jeg imidlertid, enhver Videnskab gjør. Der maa være Forudsætninger, som selv den mest empiriske Videnskab gaar ud fra; det kan ikke være anderledes, saa at, dersom man vil affondre fra Universitetet alle de Videnskaber, som hvile paa Forudsætninger, vil der vist tilsidst ikke blive Noget tilbage for Universitetet at bestille. Jeg tror ogsaa, at Theologien ikke har spillet en saa ringe Rolle ved Universitetet og i det Hele ikke spillet en saa ringe Rolle imellem Videnskaberne. Den Religion, som Theologien vil udbille og fremstille videnskabelig, har — det kan man ikke komme bort fra — udøvet sin store Indflydelse paa 19 Aarhundredets Kulturudvikling; ja, den har mægtig bidraget til at skabe den hele Kulturudvikling, vi nu glæde os ved. Videnskabsmandene kunne sætte Kristendommen saa lavt, som de ville, de ere dog selv paavirkede af den paa mange Punkter, deres Anskuelse og Opfattelse ere dog mer eller mindre paavirkede af den Lære, de betragte som en Lære kun for Sanoranter og uvidende Mennesker. Vi vilde slet ikke kunne forstaa disse 19 Aarhundredets Kulturudvikling, dersom vi ikke havde Kristendommen til at kaste Lys derover og til at forklare den for os, og tog man Theologien bort fra Universitetet tvivler jeg ikke om, at der derved vilde ske et Brud i hele den Udvikling, vi dog Alle tilstræbe. Men det forholde sig hermed, som det vil, saa vil dog Ingen negte, at der i Theologien er Videnskaber, selv om man ikke vil erkjende, at Theologien i og for sig er Videnskab. Man kan dog ikke komme bort fra, at Fortøll-